

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

"การเขียน เป็นการติดต่อสื่อสารที่มีความหมาย ทั้งยังเป็นสื่อกลางที่จะช่วย
แสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดที่ดี"¹ "การเขียน นอกจากเป็น เครื่องมือสื่อความหมายแล้ว
ยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความคิด สติปัญญา และทัศนคติด้วย"²

การเขียนจึงเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญมาก ดังที่ กิริติ ศรีวิเชียร ได้กล่าว
ว่า การเขียนมีความสำคัญเป็น 1 ใน 4 ของทักษะที่ต้องการเน้นอันดับหนึ่งจากทักษะ
ในด้านกา^รฟัง การพูด และการอ่าน ซึ่งเป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจได้ดีใน
การดำรงชีวิตประจำวัน และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมต่อไป³

---

¹Jean John and Joan Tamburrini, Informal Reading and Writing (New York: McMillan Co., 1972); p. 30:38.

²Zelma W. Baker, The Language Arts, The Child and Teacher (San Francisco: Fearon Publishers, 1955), p. 138.

³กิริติ ศรีวิเชียร, "ความเป็นมาของหลักสูตรประถมศึกษา 2521,"
ในหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ, สมิตร์ คุณานุกร, บรรณาธิการ
(กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2505), หน้า 90.

รองรัตน์ อิศรภักดี และเทือก กุสุมา ณ อยุชยา ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การเขียนเป็นสาขาใหญ่ในการเรียนภาษา มีความสำคัญเป็นอันดับสองรองจากการอ่าน นอกจากนั้น ยังเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เด็กต้องอาศัยการเขียนในการทำบันทึก ทำหัวข้อเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้หรือยกการสรุปความเพื่อประโยชน์ในการจำ และเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นตลอดจนความจริงที่ตนได้ประสบและทำได้ การเขียนจึงให้ผลทางการศึกษาแก่เด็กมาก แม้ในชีวิตที่พ้นจากโรงเรียนและไปประกอบอาชีพแล้วก็ตาม การเขียนยังเป็นเรื่องสำคัญต่อไปโดยมิได้ยิ่งหย่อนลง¹

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าในเรื่องความสำคัญของการเขียน นั้น เป็นที่ตระหนักดีของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ในปัจจุบันนี้ แม้ว่าจะมีผู้ผลิตเครื่องมือต่าง ๆ ขึ้นมาช่วยการเขียนด้วยมือก็ตาม แต่การเขียนลายมือก็ยังมีความสำคัญอยู่มาก ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นสนับสนุนไว้ดังนี้

พอล ซี เบิร์นส และอัลเบอร์ตา แอล โลว (Paul C. Burns and Alberta L. Lowe) ให้ความเห็นว่า ในปัจจุบันนี้ แม้ว่าจะมีเครื่องพิมพ์ดีด เครื่องถ่ายสำเนา และเครื่องอื่น ๆ ช่วย แต่การเขียนด้วยลายมือก็ยังมีความสำคัญอยู่เสมอ ไม่ว่าในธุรกิจ ในวิชาชีพ และชีวิตส่วนตัว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะสอนให้เด็กมีความสามารถเขียนหนังสือได้อย่างดี²

¹รองรัตน์ อิศรภักดี และเทือก กุสุมา ณ อยุชยา, วิธีสอนภาษาไทย (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2505), หน้า 90

²Paul C. Burns and Alberta L. Lowe, The Language Arts in Childhood Education (Chicago: Rend McNally & Co., 1967), p. 290.

เปลื้อง ณ นคร กล่าวว่า ในทางปฏิบัตินั้น แม้เราจะมีเครื่องพิมพ์ดีดใช้ แต่ใช้ว่าจะมีใช้กันทุกคน และจะใช้เครื่องพิมพ์ดีดได้ทุกโอกาสในทางราชการหรือธุรกิจ เราต้องมีร่างจดหมาย มีการจดบันทึก และบันทึกเรื่องเสมอ เหล่านี้ต้องเขียนด้วยลายมือทั้งสิ้น แม้การเขียนจดหมายถึงกัน ส่วนมากก็ยังต้องเขียนด้วยลายมือ ที่ใช้เครื่องพิมพ์ดีดนั้นมันย่นยั้งนั้นลายมือก็คือตัวแทนของเรา และกล่าวได้อย่างแน่นอนว่า ลายมือจะทำให้ผู้อื่นศรัทธาในเจ้าของลายมือ ในการสมัครงานนั้น บริษัทธุรกิจต่าง ๆ ต้องการให้ผู้สมัครเขียนใบสมัครด้วยลายมือของตนเอง จากลายมือผู้พิจารณาจะสามารถอ่านนิสัยใจคอของผู้สมัครได้หลายอย่าง เป็นที่เชื่อแน่ว่า ถ้าผู้สมัครเขาทำงานแผนกบัญชี แต่ลายมือทุกหยิกไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ความหวังที่จะได้ทำงานก็แทบจะไม่มี ความสำคัญของลายมือมีดังนี้แหละ เราจึงต้องมีการฝึกเขียนลายมือตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน จนแม้เรียนถึงชั้นสูงแล้ว ถ้าลายมือยังไม่ดีก็จะต้องฝึกกันต่อไป¹

ถึงแม้ว่านักการศึกษาจะเห็นความสำคัญของการเขียนอย่างไรก็ตามแต่ในปัจจุบันลายมือในการเขียนหนังสือนักเรียนส่วนมากยังใช้ไม่ได้ คือ เขียนไม่เป็นตัว อ่านยาก สกปรก ไม่น่าดู ซึ่งทำความลำบากใจให้แก่ครูอาจารย์ผู้ตรวจข้อสอบเป็นอย่างมาก ยิ่ง เพราะเมื่อพบข้อสอบบางฉบับที่อ่านยากหรืออ่านไม่ออกก็ลำบากใจ ไม่ทราบว่าจะให้คะแนนได้อย่างไร และไม่ทราบว่านักเรียนเรียนรู้เรื่องที่เราเรียนได้มากน้อยกว่ากันเพียงใด อันเป็นอุปสรรคส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูไม่สามารถวัดผลการเรียนการสอนด้วยข้อสอบได้มากนัก เหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การเขียนลายมือเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิต และคุณภาพของลายมือเป็นอุปสรรคในการถ่ายทอดความคิด รวมทั้งมีอิทธิพลต่อทัศนคติและอารมณ์ของผู้อ่านมิใช่น้อย

¹ เปลื้อง ณ นคร, "การคัดลายมือและการสอน" วิทยาสาร 27 (15 กรกฎาคม 2519): 60.

การที่ลายมือของนักเรียนส่วนมากยังมีคุณภาพไม่ดีนั้น มีสาเหตุสืบเนื่องมาจากการฝึกคัดลายมือตั้งแต่เริ่มแรกเป็นประการสำคัญ ดังที่ ฟิซิลิส บาวเวอร์ส (Phyllis Bowers) ได้กล่าวว่า " จุดมุ่งหมายในการเขียนของเด็กเล็กก็มีเพียงต้องการให้เด็กมีความสามารถเขียนตัวอักษรได้เท่านั้น เพื่อปูพื้นฐานที่ดีต่อไปในอนาคต " ¹ ถ้าการปูพื้นฐานไม่ดี เด็กก็จะมีลายมือไม่ดีต่อไปจนโต ดังนั้นการสอนคัดลายมือให้แก่เด็กเริ่มเรียน ครูผู้สอนจะต้องศึกษาและเข้าใจวิธีการ รวมทั้งองค์ประกอบต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเขียนของเด็ก เป็นต้นว่า ตัวอักษรที่นำมาใช้สอน ท่วงท่าที่เหมาะสมในการเขียน การวางกระดาษ การจับดินสอ ฯลฯ เพื่อจะได้สอนเด็กคัดเขียนลายมือให้ถูกต้องสวยงามตั้งแต่เริ่มแรก

ในเรื่ององค์ประกอบต่างๆ ของลายมือนี้ พูนสุข บุญยสวัสดิ์ ได้กล่าวไว้ในเอกสารประกอบการสอนวิชาการ คัดลายมือและสะกดคำ ว่า คุณภาพของการเขียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. การฝึกฝน
2. ท่วงท่าเขียน
3. การจับดินสอหรือปากกา
4. การทอดแขน หรือตั้งน้ำหนักตัวในการเขียน
5. การเคลื่อนไหวข้อมือ
6. การเกร็งกล้ามเนื้อระหว่างข้อมือ
7. ลักษณะการวางกระดาษที่ใช้เขียน ²

1

Phyllis Bowers, Beginning in the Language Arts

(Canada: J.M. Dent & Sons, 1957), p. 140.

2

พูนสุข บุญยสวัสดิ์, เอกสารประกอบการสอนวิชาการ คัดลายมือและการสะกดคำ, แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. (อัครสำเนา)

สิ่งที่น่าสนใจมากประการหนึ่งคือ วิธีการจับดินสอของเด็ก ซึ่งเป็นการทำงานประสานกันระหว่างกล้ามเนื้อส่วนแขนกับมือที่เกี่ยวข้องกันโดยตลอด

จากข้อเสนอแนะการวิจัยของ ประภา โชติบุตร พบว่า วิธีการจับดินสอของเด็กเริ่มเรียนมักไม่ถูกต้อง ครูประจำชั้นให้สัมภาษณ์ว่า เคยสอนเหมือนกันในเบื้องต้น แต่ไม่มีการติดตามผลโดยตลอดอย่างทั่วถึง¹

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและผู้ปกครอง เด็กที่จับดินสอไม่ถูกต้องรวมทั้งการสังเกตของผู้วิจัยเอง พบว่า เด็กเหล่านี้เมื่อถูกบังคับหรือขอร้องให้เปลี่ยนวิธีการจับดินสอเสียใหม่ให้ถูกต้อง เขาเหล่านั้นจะแสดงอาการอึดอัดคับข้องใจมาก และจะเปลี่ยนเป็นจับดินสอแบบเดิมที่ตนถนัดทันทีที่ครูหรือผู้ปกครองเผลอ

ดังนั้น ครู และผู้ปกครอง จะต้องจับดินสอให้ถูกต้องเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กตั้งแต่แรกทีเดียวที่เด็กหัดจับดินสอ

จากการสัมภาษณ์ พูนสุข สิทธิไตรย์ หัวหน้าสายอนุบาลและการศึกษาพิเศษของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ทราบว่า มีครูอนุบาลบางคนเช่นกันที่จับดินสอไม่ถูกต้อง ซึ่งถ้าพบเห็นก็เฝ้าพยายามให้คำแนะนำไปแต่ก็ทำไม่ได้ทั่วถึง เพราะเหตุว่าอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่พิเศษมีไม่เพียงพอคือ ขณะนี้มีเพียง 4 คนต่อโรงเรียน 500 กว่าโรง และในความเห็นเพิ่มเติมเห็นว่า เห็นควยอย่างยิ่งที่ควรจะมีการเริ่มต้นที่ดีสำหรับ

---

¹ ประภา โชติบุตร, "การเปรียบเทียบการคัดลายมือตัวพยัญชนะไทยที่เหมาะสมสำหรับเด็กเริ่มเรียน." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 49.

เด็กตั้งแต่แรก¹

ถึงแม้จะมีผู้เห็นด้วยอย่างมากในเรื่องความสำคัญของการจับดินสออย่างถูกวิธีว่าจะมีผลต่อคุณภาพในการเขียนของเด็ก แต่จากการสังเกต ผู้วิจัยพบว่า เด็กที่จับดินสอไม่ถูกแบบก็สามารถเขียนหนังสือได้สวยงามคือหลายคน อย่างเช่น เมื่อคราวที่ผู้วิจัยมีโอกาสไปเยี่ยม^๒ โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ เมื่อปีการศึกษา 2521 กับผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์ พูนสุข บุญยสวัสดิ์และเพื่อน ๆ อันเป็นกิจกรรมประกอบการเรียนส่วนหนึ่งของวิชาการ คัดลายมือและการสะกดคำนั้น ได้สังเกตเห็นว่า มีเด็กนักเรียนที่ชนะการประกวดการ คัดลายมือของโรงเรียนหลายคนมีลายมือที่มีคุณภาพดีทั้งในด้านความสวยเหมือนแบบและความเร็วในการเขียนทั้ง ๆ ที่จับดินสอผิดแบบ

เมื่อมีข้อขัดแย้งว่ามีคนจำนวนมากที่มีลักษณะการจับดินสอไม่ถูกแบบแต่เขียนได้อย่างมีคุณภาพดี ผู้วิจัยจึงมีข้อสงสัยว่าการจับดินสอถูกแบบนั้นทำให้การเขียนมีคุณภาพที่ดีกว่าการจับดินสอไม่ถูกแบบจริงหรือไม่ และครูผู้สอนได้รับการแนะนำเกี่ยวกับวิธีการจับดินสอที่ถูกต้องมากน้อยเพียงใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจลักษณะการจับดินสอของเด็กเริ่มเรียน
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูที่สอนเด็กเริ่มเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของการจับดินสอที่มีต่อการเขียนของเด็ก
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพของการเขียนระหว่างเด็กเริ่มเรียนที่จับดินสอถูกแบบ กับเด็กที่จับดินสอไม่ถูกแบบ ทั้งในด้านความสวยเหมือนแบบและความเร็วในการเขียน

¹ สัมภาษณ์ พูนสุข สิทธิไกรย์, หัวหน้าสายอนุบาลและการศึกษาพิเศษ, สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 10 มีนาคม 2523.

สมมุติฐานของการวิจัย

เนื่องจากวิธีการจับคินสอต่างกัน ผู้วิจัยจึงคิดว่าสมมุติฐานน่าจะเป็นดังนี้

1. คุณภาพของการเขียนในคานความสวดยเหมือนแบบของเด็กเริ่มเรียนที่จับคินสอแบบต่างๆน่าจะต่างกัน

2. ความเร็วในการเขียนของเด็กเริ่มเรียนที่จับคินสอแบบต่างๆน่าจะต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสำรวจลักษณะการจับคินสอของเด็กเริ่มเรียนได้มาจากการเก็บข้อมูลด้วยวิธีถ่ายภาพลักษณะการจับคินสอของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 ทุกคนจากโรงเรียนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 2 โรง คือ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) และโรงเรียนประถมสาธิตประสานมิตร โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา 1 โรง คือ โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 3 โรง คือ โรงเรียนจินตามณี, โรงเรียนอัมพรไพศาล-อนุสรณ์ และโรงเรียนบุญเสริมวิทยา ชนนบุรี

2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสำรวจความคิดเห็นของครู เป็นครูที่ทำการสอนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนอนุบาล 5 โรง ซึ่งได้แก่ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) โรงเรียนอนุบาลบ้านเล็ก โรงเรียนพัฒนา โรงเรียนอนุบาลชนานันท์ โรงเรียนสมาคมสตรีไทย โดยไม่คำนึงถึงอายุและเพศ

3. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการทดสอบลายมือ เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพของการเขียน เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2522 ซึ่งมีอายุระหว่าง 5-6 ปี ของโรงเรียนอนุบาล 5 โรง ค้างกล่าวในข้อ 2 โรงละ 20 คน รวมทั้งสิ้น 100 คน โดยไม่คำนึงถึงเพศ

4. โรงเรียนอนุบาลทั้ง 5 โรงนี้มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดีใกล้เคียงกันทุกประการ เพื่อตัดปัญหาตัวแปรอื่นๆ อันเนื่องมาจากคุณภาพของโรงเรียนที่อาจจะทำให้ผลการทดลอง

คุณภาพของการคัดลายมือของเด็กเปลี่ยนไป

5. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะลักษณะการจับดินสอ, คุณภาพของการเขียนให้สวยเหมือนแบบที่กำหนดให้ และเวลาที่ใช้ในการเขียนพยัญชนะที่กำหนดให้เท่านั้น ไม่ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเขียนด้วย

6. ผู้วิจัยไม่คำนึง วิธีฝึกฝนอื่น ๆ เพียงแต่คำนึงถึงระดับอายุ, ระดับชั้น และความพร้อมของเด็กพอที่จะเขียนพยัญชนะได้

7. พยัญชนะไทยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 5 ตัว คือ ว ฅ ล อ ฎ ผู้วิจัยได้เลือกมาจากผลงานวิจัยของ วรณี โสมประยูร ซึ่งแบ่งพยัญชนะไทย 44 ตัว ตามเวลาที่เด็กใช้เขียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มง่าย ปานกลาง และยาก นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้หลักในการเลือกพยัญชนะที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มโดยพิจารณาจากส่วนบนของพยัญชนะที่เป็นหลังคาจั่ว และต้องมีหัวพยัญชนะกลม คือเลือก ว มาจากกลุ่มง่าย ฅ ล อ มาจากกลุ่มปานกลาง และ ฎ มาจากกลุ่มยาก

ความจำกัดของการวิจัย

ความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นในการวิจัยเรื่องนี้ เนื่องมาจากสาเหตุต่อไปนี้

1. ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูอาจจะไม่กว้างขวางและไม่แตกต่างกันมากนัก เพราะจำนวนครูที่ได้สัมภาษณ์มีจำนวนน้อย และครูเหล่านี้มีคุณภาพการสอนอยู่ในระดับที่ดีใกล้เคียงกัน

2. การทดสอบการคัดลายมือของเด็กอาจมีสาเหตุต่าง ๆ ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้คือ

2.1 สภาพสิ่งแวดล้อม ได้แก่สภาพของห้องที่ทดสอบ เสียงรบกวน แม้จะพยายามดำเนินการสอนให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกันแล้ว ก็อาจก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ เพราะสภาพของแต่ละโรงเรียนต่างกัน

2.2 สภาพร่างกาย เช่น ความเหนื่อย ความหิว อาการไม่ปกติทางกาย และอารมณ์อื่น ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กในขณะที่ทำแบบทดสอบ

2.3 สัมพันธภาพระหว่างเด็กและผู้ทดสอบ เนื่องจากผู้ทดสอบเป็นบุคคลแปลกหน้า และเด็กมีความสามารถในการปรับตัวไม่เท่ากัน อาจจะมีอิทธิพลต่อการทดสอบได้

2.4 แบบของตัวอักษรที่ให้เด็กฝึกเขียนใช้แบบของแผนกประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นแบบตัวเหลี่ยม แต่การสอนของผู้ปกครองส่วนมากนิยมสอนแบบตัวมนให้กับเด็ก ทำให้เด็กเกิดความสับสนไม่แน่ใจ ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อเวลา และความสวຍเหมือนแบบของตัวพยัญชนะที่เขียนได้

2.5 ตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน อาจกระทบกระเทือนต่อผลการวิจัยได้

ขอตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยเชื่อว่าตัวอย่างประชากรที่สุ่มจากนักเรียนอนุบาลชั้นปีที่ 2 ของโรงเรียนที่ยึดเอาตัวพยัญชนะแบบเหลี่ยมของแผนกประถมศึกษาไปใช้ทั้ง 5 โรงเรียนนี้ มีความพร้อมในการเขียนเพียงพอ และสามารถเขียนพยัญชนะไทยได้ทุกคนแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวัดความพร้อมของเด็กเหล่านี้อีก

2. พยัญชนะทั้ง 5 ตัวที่เลือกมาสร้างแบบทดสอบนี้เป็นตัวแทนพยัญชนะไทยจากกลุ่มที่เด็กเขียนได้ง่าย ปานกลาง และยากตามลำดับ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้

1. ทำให้ครูได้ทราบถึงวิธีการจับดินสอที่ดีที่สุด และตระหนักถึงความสำคัญของการสอนเด็กให้จับดินสอแบบที่ดีที่สุดนั้น ตั้งแต่เริ่มเรียน อันมีผลให้เด็กเกิดความมั่นใจขณะเรียน ตลอดจนค้นคว้าหาเรื่องที่จะต้องถูกเปลี่ยนวิธีจับดินสออีกเมื่อโตขึ้น

2. เป็นแนวทางให้ผู้มีหน้าที่นเทศการสอนเด็กเริ่มเรียนได้ชี้แจงให้ครูผู้สอน

เห็นความสำคัญถึงการดูแลเอาใจใส่วิธีจับดินสอของเด็กอย่างใกล้ชิด

วิธีที่จะดำเนินการวิจัยโดยย่อ

ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ตามลำดับดังนี้

1. เลือกโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย
2. สํารวจลักษณะการจับดินสอของเด็ก และเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะการจับดินสอโดยการถ่ายภาพ
3. แยกลักษณะการจับดินสอจากการถ่ายภาพออกเป็นประเภท ๆ
4. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์ครูตามแบบสัมภาษณ์ และนำแบบทดสอบไปให้เด็กที่เป็นตัวอย่างประชากรเขียน
6. วิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปราย และให้ข้อเสนอแนะ

นิยามของคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

เด็กเริ่มเรียน หมายถึง เด็กที่กำลังเรียนชั้นอนุบาลรวมถึงชั้นเด็กเล็ก ซึ่งอยู่ในวัยที่กำลังเริ่มหัดคัดและเขียนพยัญชนะไทย

เด็ก, นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2522 ของโรงเรียนอนุบาล 5 แห่ง คือ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงเรียนอนุบาลบ้านเด็ก, โรงเรียนพัฒนา, โรงเรียนอนุบาลชนานันท์, โรงเรียนสมาคมสตรีไทย

ครู หมายถึง ผู้สอนคัดลายมือให้แก่เด็กเริ่มเรียนของโรงเรียนอนุบาลทั้ง 5 แห่ง โดยไม่จำกัดเพศ วัย และคุณวุฒิ

เส้น หมายถึง เส้นต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นตัวพยัญชนะไทย

13 เส้น คือ

พยัญชนะไทยแบบตัวเหลี่ยม หมายถึง พยัญชนะแบบของแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีหัวกลม และเส้นบนหักมุมมีลักษณะเป็นหน้าจั่ว

การจับดินสอดูดแบบ หมายถึง การจับดินสอดูดนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือ วางไว้บนปลายนิ้วกลาง ส่วนนิ้วนางและนิ้วก้อยงอมาอยู่ที่นิ้วกลางเพื่อเป็นที่พิงมือ จุดจับดินสอดูดห่างจากปลายดินสอดูดประมาณ 1 นิ้ว ไม่เกร็งนิ้วและมือขณะเขียน

การจับดินสอดูดไม่ถูกแบบ หมายถึง การจับดินสอดูดที่ไม่ตรงกับลักษณะที่กล่าวมาแล้ว เช่น วางดินสอดูดบนนิ้วกลางแต่เกร็งนิ้วเวลาเขียน, วางดินสอดูดบนนิ้วนางเกร็งเฉพาะนิ้วชี้, วางดินสอดูดบนนิ้วนางเกร็งนิ้วชี้และนิ้วนาง, จับดินสอดูดข้ม 3 นิ้ว โดยไม่วางดินสอดูดบนนิ้วใดเลย เป็นต้น

การให้คะแนนเขียนได้สวยเหมือนแบบ หมายถึง การให้คะแนนตามเส้น (Stroke) แต่ละเส้นที่ประกอบเป็นตัวพยัญชนะไทยตัวนั้น ๆ ที่เขียนได้เหมือนแบบ

เวลาที่เด็กใช้ในการเขียนพยัญชนะแต่ละตัว หมายถึง เวลาตั้งแต่เด็กเริ่มจรดดินสอดูดลงบนจุดตั้งต้นของตัวพยัญชนะไทยแล้วลากต่อไปจนถึงจุดปลายของพยัญชนะไทยตัวนั้น ๆ โดยผู้วิจัยใช้นาฬิกาจับเวลาเป็นวินาที

ดินสอดูด หมายถึง วัสดุประกอบการเขียน ซึ่งเตรียมมาให้เด็กใช้เขียนพยัญชนะไทยโดยดินสอดูดเหล่านี้มีขนาดเท่ากัน เป็นดินสอดูดดำ (HB) ทรายวานทองซึ่งมีไส้ค่อนข้างอ่อน

¹ พูนสุข บุญสวัสดิ์, "ลีลาการเขียนอักษรไทยสำหรับเด็กเริ่มเรียน."

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513).